

<https://helda.helsinki.fi>

Myrkytyspotilaan kirurginen hoito

Lyyra, Markus

2018

Lyyra , M 2018 , ' Myrkytyspotilaan kirurginen hoito ' , Suomen lääkärilehti , Vuosikerta. 73 ,
Nro 44 , Sivut 2578-2579 . < <https://www.laakarilehti.fi/pdf/2018/SLL442018-2578.pdf> >

<http://hdl.handle.net/10138/308807>

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

MARKUS LYYRA
ensihoitolääkäri
EKSOTE ensihoito ja FinnHEMS 10

Myrkytyspotilaan kirurginen hoito

Ensihoitoyksikkö sai hälytyksen myrkytyksen vuoksi. Yksikkö ehti hieman huonovointisen, mutta rauhallisen ja asiallisen potilaan luo muutamassa minuutissa.

Potilas ei enää oksentanut. Hän oli ottanut suun kautta sata rautatablettia vajaa tunti ennen hätäpuhela. Tabletit otettuaan potilas oli oksentanut runsaasti. Muita lääkkeitä hän kielsi ottaneensa.

Potilaan peruselintoiminnot olivat viitealueella. Hänelle avattiin suonihteys, ja ensihoitollääkärille soitettiin konsultaatiopuhelu. Lääkäri kielsi käyttämästä lääkehiiltä ja ohjasi potilaan kiireellisesti päivystykselliseen gastrokopiaan yliopistosairaalaan. Potilaalla oli taustalla useita itsemurhayrityksiä.

Sairaalassa aloitettiin vatsahuuhtelu, mutta tabletteja ei saatu ulos. Vatsan natiiviröntgenkuvassa mahalaukussa näkyi arviolta 50 tablettia.

Plasman rautapitoisuus oli merkittävästi koholla, 84,2 µmol/l (viitearvo aikuisilla 9–34 µmol/l), vaikka tabletit olivat vielä mahalaukussa ja kyseessä oli depot-valmiste.

Gastrokirurgisen konsultaation perusteella gastroskopia todettiin mahdollisten limakalvovaurioiden vuoksi liian epävarmaksi ja vaaralliseksi, ja potilas vietiin päivystykselliseen laparotomiaan.

Laparotomiassa avatusta mahalaukusta saatiin lusikalla poistettua 86 rautatablettia. Limakalvolla nähtiin raudan aiheuttamaa ärsytystä.

Suonensisäistä nesteytystä ja deferoksamiinimesilaatti-kelaatiohoitoa jatkettiin teho-osastolla. Lyhyen teho-osastojakson jälkeen potilas siirtyi psykiatrian osastolle, josta hän kotiutui pian.

Suurista annoksista voi aiheutua vakava myrkytys

Rautavalmisteet voivat suurina annoksina aiheuttaa vakavan myrkytyksen ja jopa kuoleman. Pikkulapselle voi jo muutama rautatabletti aiheuttaa vakavia oireita. Myös monivitaminitableteissa on toisinaan suuri rautapitoisuus.

Lääkehiili ei sido alkoholeja, petrokemian tuotteita eikä metalleja, esimerkiksi rautaa, alumiinia tai litiumia. Kun näitä aineita poistetaan elimistöstä, joudutaan usein täyhystystoimenpi-

teisiin. Lääkehiilestä on silloin suorastaan haittaa. Lääkehiili aiheuttaa myös aspiraatoriskin, jos potilaan tajunta heikkenee.

Vatsahuuhtelua käytetään nykyään erittäin harvoin. Se tulee kyseeseen lähinnä silloin, kun elimistöstä poistetaan ainetta, johon lääkehiili ei tehoa ja jota on aivan äskettäin nautittu vaarallinen määrä. Vatsahuuhtelua voi kokeilla, kun kyseessä on tuore vakava rautamyrkytys.

Kun kyseessä on röntgenpositiivinen aine, vatsan natiiviröntgenkuvauksesta on hyötyä arvioitaessa, kuinka paljon ainetta elimistöstä on saatu poistetuksi. Natiiviröntgenkuvaus aloitetaan harkinnan mukaan niihin aineisiin, joihin on vasta-ainehoito tai kelaatiohoito.

Potilas menehtyi myöhemmin syötyään uudelleen suuren määrän rautatabletteja tehäkseen itsemurhan. ●

Lääkehiili myrkytyksissä

Aikuiselle annetaan 1–2 pulloa lääkehiilijauhetta, jos potilaan tajunnantaso on sellainen, että hän pystyy itse nauttimaan valmiin hiiliseoksen. Jos potilas on tajuton, voidaan harkita lääkehiilen antamista intubaation jälkeen suu- tai nenämahaleikun kautta. Lapsen annos on 3 ruokalusikallista / 10 painokiloa. Lääkehiilen teho perustuu sen kykyyn sitoa itseensä haitallisia aineita.

Lääkehiiltä ei tule antaa, jos myrkytyksen epäillään aiheutuvan aineesta, johon se ei tehoa. Jos lääkehiiltä annetaan aineisiin, joita se ei sido, hiili voi myös haitata mahdollisia jatkotutkimuksia, kuten täyhystyksiä.

Älä anna lääkehiiltä myrkytyksiin, joiden aiheuttajana ovat metallit (mukaan lukien fluoridi, rauta, litium), alkoholit, petrolituotteet, hapot ja emäkset, syanidi.

Myrkytystietokeskuksen uusi, maksuton numero auttaa myrkytysten tunnistamisessa ja hoidossa. Numeroon voi soittaa aina, kellon ja vuoden ympäri. Uusi numero on 0800 147 111.

Potilaan tunnistamisen mahdollistavia tietoja on muutettu.

*Tähystystoimenpiteissä
lääkehiilestä
on suorastaan haittaa.*